

**Ўзбекистон Республикаси номидан
Хал қилув қарори**

2022 йил 24 май

Нарпай тумани

4-1402-2202/368-сонли иш

Каттакўрғон туманлараро иқтисодий судининг судьяси Р.М.Бегимовнинг раислигида, судья ёрдамчиси И.Улжаевнинг суд мажлиси котиблигида, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Самарқанд вилоят ҳудудий бошқармасининг даъвогар “Оқтошдон” АЖ манфаатида жавобгар [REDACTED] фермер хўжалигига нисбатан киритган даъво аризаси асосида қўзғатилган иқтисодий ишни, “Оқтошдон” АЖнинг маъмурий биносидида, очик сайёр суд мажлиси муҳокамасидида, даъвогар “Оқтошдон” АЖ вакили С.Равшанов (ишончнома асосидида) иштирокида кўриб чиқиб, суд қуйидагиларни, -

А Н И Қ Л А Д И:

Каттакўрғон туманлараро иқтисодий судига Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Самарқанд вилоят ҳудудий бошқармаси даъвогар “Оқтошдон” АЖ манфаатида даъво аризаси билан мурожаат қилиб, даъво талабидида даъвогар “Оқтошдон” АЖ фойдасига жавобгар [REDACTED] фермер хўжалигидан 9994725 сўм қопланмаган бўнак ва олдиндан тўлаб чиқилган 21 600 сўм почта харажати ундиришни, ишни палата вакили иштирокисиз кўриб чиқишни сўраган.

Ўзбекистон Республикаси ИПКнинг 127-моддаси тартибидида хабардор қилинган жавобгар суд мажлисига вакил иштирокини таъминламади. Суд ИПКнинг 170-моддасига асосан ишни палата ва жавобгар иштирокисиз мавжуд ҳужжатлар асосидида кўриб чиқишни лозим деб топди.

Суд мажлисидида иштирок этган даъвогар вакили С.Равшанов судга кўргазма бериб, даъво талабини қувватлаб, даъво аризасидидаги важларни такрорлаб, судга солиштирма далолатнома такдим этиб, жавобгар суд муҳокамасига қадар даъво аризасидида кўрсатилган қарзларини умуман тўламаганлигини билдириб, даъво аризасини тўлиқ қаноатлантиришни сўради.

Суд даъвогар вакилининг кўргазмасини тинглаб, иш ҳужжатларини ўрганиб, уларга ҳуқуқий баҳо бериб, қуйидаги асосларга кўра даъво аризасини тўлиқ қаноатлантиришни лозим деб ҳисоблайди.

Иш ҳужжатларидан аниқланишича, [REDACTED] фермер хўжалиги (кейинги ўринларда “Хўжалик”) ва “Оқтошдонмахсулотлари” АЖ (кейинги ўринларда “Тайёрловчи”) ўртасидида 2020 йил 14 сентябрда бошқоқли дон харид қилиш бўйича 52-сонли шартнома тузилган.

Шартнома шартларига кўра, “Тайёрловчи” томонидан “Хўжалик”ка бошқоқли дон етиштириш учун 22 704 339,5 сўмлик уруғ бўнак сифатида етказиб берилган.

Шартноманинг 3.3-бандидида, “Хўжалик” уруғлик қийматининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда олдиндан, қолган фоизини уруғликни олган пайтдан бошлаб 60 кундан кечиктирмасдан тўлаб бериши лозимлиги кўрсатилган.

Иш ҳужжатларига илова қилинган ҳисоб-варақ фактурасига кўра жавобгар уруғлик ғаллани қабул қилиб олган. Бироқ, даъвогарга умуман дон маҳсулоти топширилмаган. Аммо, 12 709 614,99 сўм ортиқча тўлови мавжуд бўлган. Натижада, даъвогар олдида олинган бўнак ҳисобидан 9994724,51 сўм қарз бўлиб қолган.

Тарафлар томонидан тузилган солиштирма далолатнома кўра, жавобгар даъвогар олдида 9994724,51 сўм кредитор қарзи борлигини тан олган.

Ҳужжат имзолаган: Бегимов Руфат Мусурмонович, 24.06.2022

Даъвогар санасиз ва рақамсиз талаб хати билан жавобгарга расман мурожаат қилиб, уни 2022 йил 21 январда почта орқали жавобгарга юбориб, мавжуд 9994725 сўм қарздорлигини 10 кун муддатда тўлаб беришни талаб қилган.

Жавобгар даъвогарнинг ушбу талабномасига муносабат билдирмаган ва талабномада белгиланган муддатда мавжуд қарзларини тўлаш чораларини кўрмаган.

Даъвогар вакили томонидан судга тақдим этилган бир томонлама тасдиқланган солиштирма далолатномага кўра, жавобгарнинг 2022 йил 11 май кунги ҳолатига қарзи 9994725 сўмни ташкил этади.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 234-моддасида, мажбурият фуқаролик ҳуқуқий муносабати бўлиб, унга асосан бир шахс (қарздор) бошқа шахс (кредитор) фойдасига муайян ҳаракатни амалга оширишга, чунончи: мол-мулкни топшириш, ишни бажариш, хизматлар кўрсатиш, пул тўлаш ва ҳоказо ёки муайян ҳаракатдан ўзини саклашга мажбур бўлади, кредитор эса қарздордан ўзининг мажбуриятларини бажаришни талаб қилиш ҳуқуқига эга бўлади. Мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади деб, 236-моддасида, мажбуриятлар мажбурият шартлари ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганда эса-иш муомаласи одатларига ёки одатига қўйилган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши керак деб белгиланган.

Бундай ҳолатда, суд даъвогарнинг жавобгардан 9994725 сўм асосий қарзни ундириш талабини асосли ва иш ҳужжатлари билан ўз исботини топди деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118-моддаси, 3-қисмига асосан, даъвогар тўлашдан белгиланган тартибда озод қилинган давлат божи, агар жавобгар бож тўлашдан озод қилинмаган бўлса, қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда жавобгардан республика бюджети даромадига ундирилади.

Юқоридагиларни инобатга олиб, суд даъво аризасини тўлиқ қаноатлантиришни, жавобгар [REDACTED] фермер хўжалиги ҳисобидан даъвогар “Оқтошдон” АЖ фойдасига 9994725 сўм асосий қарз ва олдиндан тўлаб чиқилган 21600 сўм почта харажатини ундиришни, ундирилиши лозим бўлган давлат божини жавобгардан ундиришни, лозим деб топди.

Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 176-180, 186-моддаларига асосланиб, суд,

Қ А Р О Р Қ И Л Д И :

Даъво аризаси тўлиқ қаноатлантирилсин.

Жавобгар [REDACTED] фермер хўжалиги ҳисобидан даъвогар “Оқтошдон” АЖ фойдасига 9994725 сўм асосий қарз ва олдиндан тўлаб чиқилган 21600 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар [REDACTED] фермер хўжалиги ҳисобидан давлат бюджетига (Суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармасига) 270000 сўм давлат божи ундирилсин.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақаси берилсин.

Ҳал қилув қароридан норози томон бир ойлик муддат ичида Каттакўрғон туманлараро иқтисодий суди орқали Самарқанд вилоят судига апелляция тартибида шикоят беришга (протест келтиришга) ҳақли.

Судья

Р.М.Бегимов

